

Evaluatie Beloningskader Presentatoren in de Publieke Omroep

Bij brief d.d. 16 september 2010 werd voor de eerste keer gerapporteerd door de Raad van Bestuur NPO over de toepassing van het Beloningskader Presentatoren in de Publieke Omroep (het BPPO). Inmiddels hebben wij de toepassing van het beloningskader geëvalueerd en een voortgangsrapportage vastgesteld aangaande de stand van zaken per april 2012.

Aanleiding

Per 1 september 2009 is het Beloningskader Presentatoren Publieke Omroep (BPPO) in werking getreden, nadat de minister van OCW daaraan - op grond van artikel 2.3, vierde lid, van de Mediawet 2008 - op 18 augustus 2009 zijn goedkeuring had verleend.

Het betreft hier door de wet gestimuleerde zelfregulering van de publieke omroep om het salaris van presentatoren, programmamakers, dj's en vergelijkbare functies op televisie en radio, aan banden te leggen. Voor deze groep medewerkers geldt een maximaal normbedrag per jaar.

De bepaling van de hoogte en samenstelling van het honorarium vindt plaats via een uitgebreide procedure op basis van wegingsfactoren die uiteindelijk tot een bepaalde score leiden. Alle omroepen zijn verplicht deze procedure te volgen, omdat het hier een door de Raad van Bestuur van de NPO afgekondigde zogenoemde bindende regeling betreft.

Normen

De NPO heeft met betrekking tot het BPPO indertijd €181.000 als maximaal normbedrag vastgesteld. Dit normbedrag is inmiddels ingevolge paragraaf 4 van het BPPO aangepast met de algemene verhogingen in het kader van de CAO voor het Omroep personeel (2% CAO 2009-2010 en 1% CAO 2011- 2012) en bedraagt aldus thans **€ 186.465,--**.

Kernpunten BPPO-regeling 2009

- Het BPPO is van toepassing op presentatoren met een arbeids- of opdrachtovereenkomst, waarbij op het honorarium inhoudingen worden verricht ter zake van loonheffing en premies sociale verzekeringswetten. Opdrachtnemers werkzaam met een Verklaring Arbeidsrelatie winst uit onderneming (VAR wuo) of vanuit een BV met een Verklaring Arbeidsrelatie directeur groot aandeelhouder (VAR dga) blijven in deze BPPO buiten beschouwing. Overigens gaat de Raad van Bestuur NPO er vanuit dat de omroepen dit beloningskader ook voor deze overeenkomsten een normerende werking laat hebben.
- Onder strikte voorwaarden mag bij uitzonderlijke omstandigheden het maximumbedrag worden overschreden. Deze uitzondering geldt vanaf 1 september 2009 voor nieuwe overeenkomsten met ten hoogste vijf presentatoren televisie en drie presentatoren radio.
- Het bedrag boven het maximum mag bij ledenverenigingen alleen uit verenigingsgelden worden gefinancierd.
- Omroepen mogen niet zelf besluiten tot uitzondering, maar behoeven de goedkeuring van de Raad van Bestuur van de NPO.
- De hoogte van een eventueel aan de presentator te betalen vergoeding bij een onvrijwillig niet aan de presentator te verwijten einde van de contractuele relatie bedraagt in beginsel niet meer dan één keer het overeengekomen jaarhonorarium.

Stand van zaken

In de eerste maanden van 2012 heeft er een meting over 2011 plaatsgevonden waarbij ook nadrukkelijk is verzocht bestaande/lopende overeenkomsten en overeenkomsten met BV's in de opgave mee te nemen. In enkele gevallen is sprake van meerdere overeenkomsten tussen een presentator en verschillende omroepen. Conform de BPPO-regelgeving zijn deze overeenkomsten t.b.v. dit overzicht bij elkaar opgeteld.

De resultaten van deze meting geven een compleet beeld van de honorering van presentatoren en vergelijkbare functionarissen.

In 2011 ontvingen **tien** presentatoren een honorarium boven de maximale norm van € 186.465,--. In 2009 waren dit er nog zeventien. In drie van de tien actuele gevallen is sprake van een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd. Er zijn drie nog doorlopende overeenkomsten en de overige vier betreffen overschrijdingen van het maximum normbedrag met instemming van de Raad van Bestuur (bijlage). In 2009 was er naast de vermelde zeventien gevallen ook nog sprake van zes overeenkomsten via een BV met een honorarium boven de maximale norm. Het BPPO mist toepassing op deze contractuele relaties, maar het BPPO heeft op deze groep wel de beoogde normerende werking gehad. In 2011 was nog maar in **één** geval sprake van een contractuele relatie via een BV met een honorarium boven de maximale norm.

De regulering heeft dus goed gewerkt. Het aantal overeenkomsten boven de norm neemt zelfs sneller af dan de aanvankelijke prognose. Dit is onder meer bereikt doordat presentatoren vrijwillig zijn teruggegaan in honorering en hebben ingestemd met wijziging van hun (tijdelijke **en** vaste) overeenkomsten, waaronder ook wijziging van de einddata van die overeenkomsten.

Uitzonderingen

Op grond van Hoofdstuk 6.2. van het BPPO is het een landelijke publieke media-instelling uitsluitend toegestaan een honorarium vast te stellen dat hoger ligt dan het maximum van het hoogste normhonorarium (C), indien de Raad van Bestuur binnen een termijn van drie weken na de datum van ontvangst van het volledige verzoek schriftelijk kenbaar heeft gemaakt dat het verzoek niet in strijd is met het gemeenschappelijke belang van de landelijke publieke mediadienst of anderszins in strijd is met het BPPO.

Dit besluit is bindend voor de landelijke publieke media-instelling die het betreft.

De Raad van Bestuur heeft ermee ingestemd om vier van de tien presentatoren te honoreren boven de maximale norm. Deze presentatoren zijn door hun omroepwerkgevers voorgedragen en zij voldoen aan de gestelde criteria voor uitzondering.

Voor de inhoudelijke toetsing hanteert de Raad van Bestuur de volgende extra toetsfactoren, die alle aan de orde moeten zijn en in samenhang worden gezien en door de aanvrager onderbouwd dienen te worden:

- Er is sprake van een uniek talent bij de betrokken presentator. Dit kan bijvoorbeeld blijken uit de stijl en de aanpak van de presentator. Hij levert op zijn eigen wijze een meer dan bovenmatige bijdrage aan het publieke profiel van een van de algemene programmakanalen.
- Niet kunnen aantrekken/behouden van de presentator zal naar verwachting schadelijk zijn voor het publieke karakter van de omroep. Het verleden heeft laten zien dat het verlies van een unieke presentator kan leiden tot meer dan normale schade aan een zender of net. Die schade heeft niet alleen betrekking op verlies van luisteraars of kijkers, maar zeker ook op het

profiel als zodanig van het desbetreffende algemene programmakanaal, waardoor uitvoering van de landelijke publieke mediaopdracht als bedoeld in artikel 2.1. Mediawet 2008 en in het bijzonder die van het betrokken net of zender, ernstig in gevaar kan komen.

- De publieke omroep zal bij het niet kunnen aantrekken/behouden van de betrokken presentator qua bereik (naar verwachting) relevante verliezen lijden. De betrokken omroep zal dit aan de hand van te overleggen informatie naar genoegen van de Raad van Bestuur moeten onderbouwen.
- Er is aantoonbaar sprake van concurrentie met (een) niet publieke omroep(en) om de betrokken presentator aan de publieke omroep te (blijven) binden. Voor de Raad van Bestuur moet aannemelijk zijn dat van deze toetsfactor sprake is. Het gegeven dat bijvoorbeeld door een commerciële media-instelling op de betrokken presentator is geboden, behoeft niet per se voldoende te zijn om deze vierde toets te doorstaan. Het is immers nu eenmaal een feit van algemene bekendheid dat beroemde en kundige presentatoren permanent gevraagd zijn en onder druk staan van 'marktwerking'. Er zal dus sprake moeten zijn van bijkomende omstandigheden om deze toets te doorstaan.

Mede gelet op de zwaarte van deze vier extra toetsfactoren, die bovendien alle vier aan de orde moeten zijn en in samenhang moeten worden gezien, en het feit dat sprake is van een publieke instelling die hoofdzakelijk uit gemeenschapsgelden wordt gefinancierd en het feit dat de Raad van Bestuur vanwege de Mediawet 2008 geacht wordt de doelmatige inzet van de middelen te bevorderen, is de Raad van Bestuur zeer terughoudend ten aanzien van een dergelijk verzoek. Daar komt bij dat, gezien de beperking dat slechts vijf presentatoren televisie en drie presentatoren radio boven het maximum van categorie C uit kunnen gaan, de Raad van Bestuur in zijn besluit rekening moet kunnen houden met eventuele belangen van mogelijke verzoekers in de (nabije) toekomst.

Positieve besluiten van de Raad van Bestuur kunnen op ieder moment worden ingetrokken indien mocht blijken dat het op basis van onjuiste informatievoorziening of een verkeerde voorstelling van zaken is genomen.

Besluiten worden ook onder voorbehoud van gelijkblijvende omstandigheden genomen en kunnen bijvoorbeeld voor een bepaalde periode gelden, dan wel tot het moment dat de desbetreffende presentator niet meer werkzaam is voor de media-instelling die de aanvraag heeft ingediend dan wel tot het moment dat zich een wijziging voordoet, die ertoe zouden leiden dan er niet langer sprake is van omstandigheden om boven de beloning van categorie C uit te gaan.

Positieve besluiten worden tevens genomen onder het voorbehoud dat het bedrag dat boven het maximum van categorie C aan een presentator wordt toegekend niet betaald wordt uit de omroepbudgetten, maar uitsluitend en alleen uit de verenigingsgelden. Deze verplichting vloeit voort uit het BPPO zelf. De Raad van Bestuur kan zo nodig verlangen dat een media-instelling jaarlijks door bijvoorbeeld via een door een registeraccountant opgemaakte verklaring aan de Raad van Bestuur meldt dat aan deze voorwaarde is voldaan.

Toekomst

In 2010 heeft de Raad van Bestuur u laten weten zich te zullen inspannen om het toen nog bestaande aantal van zeventien boven de norm gehonoreerde presentatoren zo snel als mogelijk te

laten dalen tot de overeengekomen acht uitzonderingsgevallen. Uit de hierbij gepresenteerde cijfers blijkt dat deze inspanning succes heeft gehad. Begin 2010 ging de Raad van Bestuur nog uit van een prognose voor 2011 van elf. In 2011 blijkt het aantal al naar tien te zijn gedaald.

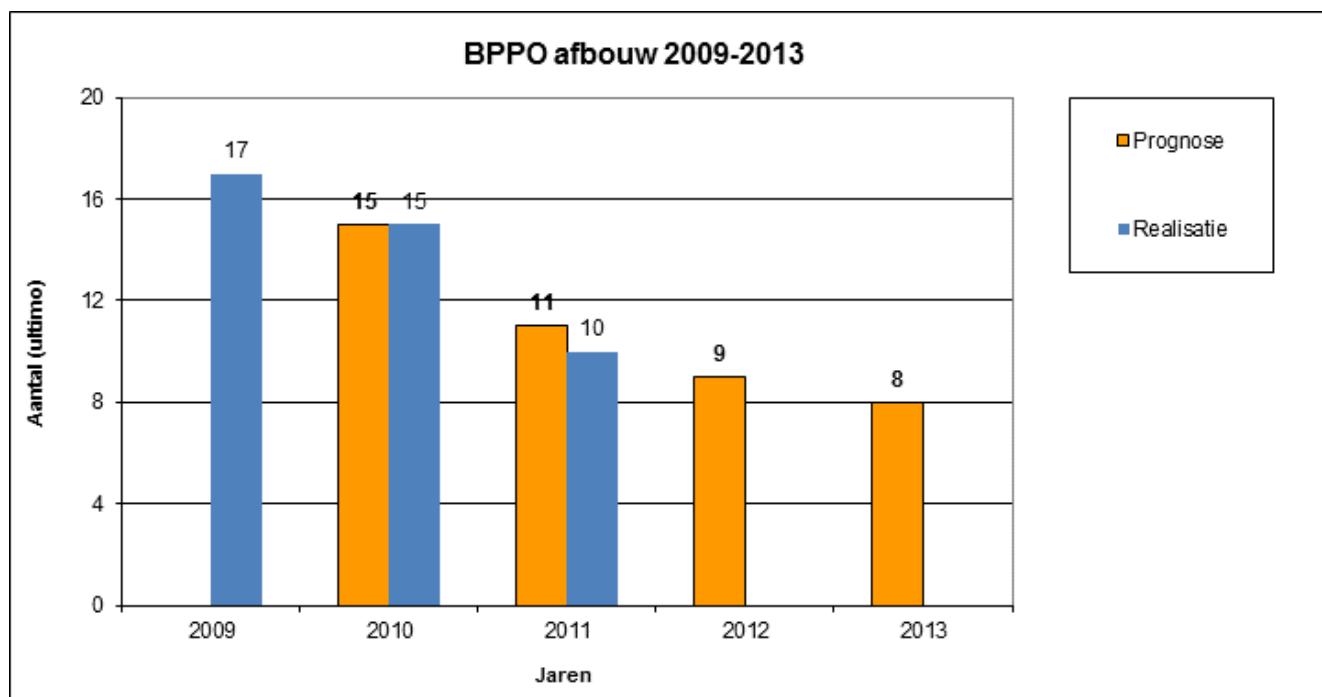
Opmerkelijker is nog dat de formeel op grond van het BPPO niet "meetellende" overeenkomsten via bv's waarin een honorarium boven de maximale normhonorarium was overeengekomen tussen 2009 en 2011 van zes is teruggegaan naar één!

Geconcludeerd kan dan ook worden dat het BPPO amper 3 jaar na haar inwerkingtreding zonder meer het gewenste effect heeft gegenereerd.

Dit laat onverlet dat de Publieke Omroep zich zal blijven inspannen om het aantal presentatoren dat meer dan de norm verdient te beperken. Mede door de bestaande dienstverbanden voor onbepaalde tijd zal dit nog enige tijd duren. In 2012 is echter nog slechts sprake van vijf doorlopende contracten, waaronder drie voor onbepaalde tijd. In 2013 zijn er nog vier te respecteren bestaande contracten.

De Raad van Bestuur spreekt de hoop uit dat ook binnen deze bestaande overeenkomsten afspraken tot aanpassing tot de maximale norm worden gemaakt.

Op basis van de huidige gegevens verwacht De Publieke Omroep de komende jaren de volgende ontwikkeling in het aantal presentatoren dat boven de maximale norm verdient:

Herziening BPPO

Deze evaluatie is gebaseerd op het BPPO 2009. De Raad van Bestuur heeft drie jaar na inwerkingtreding van het BPPO aanleiding gezien het BPPO te herzien onder meer, omdat het BPPO op enkele onderdelen verduidelijking behoeft. Zo is het begrip "directie" gewijzigd in "het hoogste uitvoerende orgaan", teneinde te benadrukken, dat het hoogste verantwoordelijke orgaan binnen een media-instelling verantwoordelijk is voor besluitvorming in het kader van het BPPO. Ook is het besluitvormingsproces van de Raad van Bestuur op basis van zijn bevoegdheid toestemming te

verlenen aan een media-instelling een Presentator een honorarium boven de hoogste honoreringsnorm toe te kennen, gedetailleerder beschreven.

Het BPPO heeft zoals hierboven uiteengezet het beoogde normerende effect gehad op contractuele relaties met presentatoren werkzaam vanuit een BV. De Raad van Bestuur heeft hierom de tijd rijp geacht deze situatie te formaliseren en heeft de reikwijdte van het BPPO uitgebreid met presentatoren werkzaam vanuit een BV met een Verklaring Arbeidsrelatie directeur groot aandeelhouder (VAR dga) of met een Verklaring Arbeidsrelatie winst uit onderneming (VAR wuo).

Voortgang

In deze rapportage worden een aantal conclusies getrokken met betrekking tot de toepassing van de BPPO, waarvan de meest in het oog springende is, dat het BPPO zonder meer het beoogde effect heeft gehad. De Raad van Bestuur zal zich uiteraard ook in de komende jaren inspannen om aan de gestelde prognose te voldoen.

Stichting Nederlandse Publieke Omroep
Hilversum, juni 2012

Bijlage: Herzien Beloningskader Presentatoren in de Publieke Omroep, vastgesteld door de Raad van Bestuur NPO op 26 juni 2012.